

KESKKONNAAMET

PROGRAMMILEHT

ALAM-PEDJA LAMMIALAD

Eesmärk: lamminiidu ja lammimetsa koosluse tundmaõppimine vaatluste, kirjelduste, uurimistegevuste ja seoste loomise abil. Kujundada arusaama inimtegevuse ja keskkonna vahelistest seostest.

Sihtgrupp: II-III kooliaste, gümnaasium, täiskasvanud.

Seos õppekavaga: „Põhikooli riiklik õppekava“ II. kooliaste. 5. Jõgi ja järv. Vesi kui elukeskkond (Jõgi ja selle osad. Vee voolamine jões. Veetaseme kõikumine jões). 12. Mets elukeskkonnana (Elutingimused metsas. Mets kui elukooslus. Eesti metsad. Metsarinded). 15. Elukeskkond Eestis (Ülevaade eluslooduse mitmekesisusest Eestis. Tootjad, tarbijad ja lagundajad. Toitumissuhted ökosüsteemis. Inimese mõju ökosüsteemidele). 17. Loodus- ja keskkonnakaitse Eestis. (Inimese mõju keskkonnale. Looduskaitse Eestis. Bioloogilise mitmekesisuse kaitse. Kaitsealad. Niit kui Eesti liigirikkaim kooslus. Kodukoha looduskeskkonna muutumine inimtegevuse tagajärjel). III kooliaste. 6. Veestik (Jõgede veerežiim, üleujutused).

„Gümnaasiumi riiklik õppekava“ – gümnaasiumi lõpetaja oskab määratleda ja lahendada keskkonnaprobleeme, eristada neis loodusteaduslikku ja sotsiaalset komponenti, kasutades loodusteaduslikku meetodit koguda infot, sõnastada uurimisküsimusi või hüpoteese, kontrollida muutujaid vaatluse või katsega, analüüsida ja interpreteerida tulemusi, teha järeldusi ning koostada juhendamise korral uurimisprojekti.

Võtmesõnad: looduskaitse, kaitseala, kaitstav liik, kaitsekategooria, kaitsevööndid, jõesäng, soot ehk vanajõgi, suurvesi, üleujutus, lammiala, lamminiit ehk luht, lammimets, kooslus, metsa rindelisis, elupaik, liik, inimese ja looduse koostöö, toiduahel, tegevusjäljed jne.

Läbiviimiseks sobiv aeg: kevad, suvi, sügis.

Kestus: 6 akadeemilist tundi.

Läbiviimise koht: Pedja jõe lammiala Alam-Pedja looduskaitsealal Kirna õpperajal, Alam-Pedja looduskeskus.

Grupi suurus: kuni 24 osalejat.

Juhendaja poolt pakutavad vahendid: kirjutusalused, kirjutus- ja joonistusvahendid, töölehed, fotod, fotoaparaadid, luubid, binoklid, taimemäärarjad, seljakotid jm tegevuseks vajalikud vahendid.

Vajalikud eelteadmised ja oskused: õpilastele on eelnevalt selgitatud jõe ja lammiga seotud mõisteid, teket, eripärasid, toimuvaid protsesse (üleujutus, vanajõgi ehk soot, elukoosluste muutused). Vajalik oskus ja tahe looduses grupina liikuda, tegutseda, õppida.

Ettevalmistavad tegevused: enne õppepäevale sõitu selgitada osalejatele välitingimustes ilmaga kokku sobiva riietuse ja jalanõude tähtsust ning häälestada osalejaid õuesõppeks. Vajadusel kaasa võtta toidupakk ja sääsetõrje vahend. Õppeprogrammile tulles võtta kaasa täidetud ja grupi saatja poolt allkirjastatud registreerimisleht. Registreerimislehe, tagasiside andmise lingi ja õpetaja meespea leiate [Keskkonnaameti kodulehelt](#).

Õppeprogrammi sisu: Programmi alguses antakse ülevaade looduskaitseala ajaloost ja põhilistest loodusväärtustest ning tehakse sissejuhatus teemaga seotud mõistete maailma. Seejärel jaotatakse õpilased 4-6 liikmelistesse rühmadesse, meeskondadele antakse seljakottidega kaasa vajaminevad vahendid (tööleht, kaart, luup, kirjutusalus, kirjutusvahend, taimemääraja jne). Kirna õpperajal liikudes ja loodusvaatlusi tehes lahendatakse erinevaid ülesandeid erinevate koosluste (lamminiit, lammimets) kohta, püütakse välja selgitada vastavale looduskooslusele omaseid iseloomustavaid liike (tegevusjäljed), toiduahelaid, inimese ja looduse kokkupuutepunktide tagajärgi. Vastavalt rajal nähtavale teemale jagatakse rühmadele uurimisülesanded, aega iga töölehe täitmiseks ca 20-30 minutit. Kokkuvõtte tehakse Alam-Pedja looduskeskuses.

Programmi autorid: Piret Valge (keskkonnahariduse spetsialist, Keskkonnaamet (www.keskkonnaamet.ee, piret.valge@keskkonnaamet.ee)).

Programmi läbiviija kontaktid: 52 73 340; 7334162, piret.valge@keskkonnaamet.ee.

Programmi kasutaja kohustused: käesolevaid materjale (programmileht ja tööleht) võib kasutada ainult juhendamistasuta õppeprogrammide raames. Kõikidel teistel juhtudel on nõutud kirjalik kokkulepe Keskkonnaametiga (Piret.Valge@keskkonnaamet.ee).